

ПСИХОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ЯК СКЛАДОВА ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ

О.Г. Видра

Чернівецький державний педагогічний університет ім. Т.Г. Шевченка

Поняття "психологічна культура особистості" є відносно новим у психологічній науці. Психологічна культура відображає певний рівень розвитку людства, культуру переконань особистості, її переживання, цінності та впливи, що проявляються у відношенні до самого себе, інших людей, природи. Фактично це є специфічний спосіб організації та регуляції людської життєдіяльності, результати якої представлені в продуктах інтелектуальної та духовної праці, системі соціальних норм.

Структура психологічної культури особистості складається з двох блоків: теоретичного – психологічна культура як теорія пізнання людини самої себе та практичного – складова психокультури, яку можна назвати психологічною діяльністю. Психологічна діяльність – це діяльність, яку людина направляє на себе для обслуговування свого внутрішнього світу.

Теоретичний та практичний блоки психокультури включають навчання психологічну грамотність особистості – оволодіння знаннями, правилами, правилами пізнання самої себе. По-друге, осмислення людиною механізмів власної психічної діяльності, самоконтролю і самовдосконалення – рефлексію. Найважливішою складовою практичного блоку є вміння особистості управляти своїм розвитком та самовдосконаленням. Важливу роль та місце психологічної культури в структурі особистості людини на різних етапах її особистісного розвитку.

Як відомо, самовиховання є вищою формою розвитку особистості. В процесі виховання або студентів як суб'єктів виховного процесу формуються свідомість і самосвідомість, власне "Я", що опосередковує всі виховні впливи. Ще у ранньому віці дитина активізує самопізнання з метою самовиховання і самовдосконалення. Самовиховання похідне від виховання і включається в процес розвитку особистості як важливий фактор. Воно виявляється у діях особистості, спрямованих на саму себе, виробленні якостей, що відповідають її ідеалам, цінностям, меті, вимогам до себе. Індивід починає працювати над собою, самонавчати себе, формує свій характер, волю та інші позитивні якості своєї діяльності, своїм переконанням, переживанням, уявленням про самого себе (рефлексії), педагогічним впливам. Все останнє є компонентами психологічної культури.

Таким чином, психологічна культура виступає як складова розвитку особистості в контексті самовиховання.

Проблеми особистісного розвитку пов'язані також з явищами самореалізації і професійного самовизначення особистості. До самореалізації особистості людина проходить три етапи особистісного розвитку. Першим є

самопізнання, яке є складовою поняття психологічної культури. Другий етап – самопобудження, метою якого є активізація особистістю внутрішніх сил для досягнення певних цілей. Людина, яка знає себе, свої психічні особливості і вміє ними управляти, проходить цей етап без перешкод, що обумовлюється певним рівнем сформованості психологічної культури. І третій етап – моделювання професійного і особистісного розвитку. Сутність його полягає у плануванні шляхів досягнення поставлених цілей. Трапляється, що деякі молоді люди не можуть пройти певного з цих етапів. Причиною цього є неадекватна самооцінка своїх як фізичних, так і психічних можливостей, відсутність самоаналізу – незнання самого себе. Це свідчить про дуже низький розвиток психологічної культури і як результат – незадоволеність собою, стреси, психічні перевантаження, що приводять до депресій і погіршення психічного здоров'я. В такому стані молода людина творчо вирішувати життєві проблеми нездатна.

Психологами доведено, що основи психологічної культури можуть бути закладені через систематичне навчання за умови ранньої діагностики здібностей дітей, введення в практику середньої та вищої освіти матеріалів та методик психології самовдосконалення, створення широкої мережі навчальних психогігієнічних та психопрофілактичних закладів, в яких старшокласники, студенти мали б можливість за короткий час отримати необхідну інформацію та оволодіти потрібними навичками.

Таким чином, психологічна культура особистості, закладена у шкільні та студентські роки, буде визначати подальший особистісний розвиток молодої людини у різних сферах професійної діяльності.

Науковий керівник

канд.фіз.-мат.наук, доц. С.В.Завацький

ББК 60.550-8

ПРИЧИНИ САМОГУБСТВ СЕРЕД МОЛОДІ

А.В.Волохов

Одеський юридичний інститут Національного університету внутрішніх справ

Сьогодні однією з гострих проблем суспільства є проблема суїциду, тобто самогубства. Суїцид представляє собою аутоагресивну дію людини, яка свідомо направлена на позбавлення себе життя через зіткнення з важкими життєвими обставинами. Така поведінка є результатом соціально-психологічної дезадаптації особи в умовах сучасного суспільства.

Самогубство – третя основна причина підліткової та юнацької смертності після нещасних випадків та вбивств. Під час останніх двадцяти років кількість суїцидів з летальним закінченням серед підлітків 15-19 років подвоїлась.

© А.В.Волохов, 2002